

Kako je kmetijsko posništvo „Crvena zvezda“ postalo rentabilno

Z uvedbo delavskega samoupravljanja se je izboljšala delovna organizacija, opustili so nerentabilne kulture, povečali setvene površine, stopnjevali agrotehnične ukrepe, zvišali donose in s tem izboljšali splošni uspeh podjetja.

Kmetijsko posništvo »Crvena zvezda« v štiptem okraju je bilo ustanovljeno l. 1948, prevzelo pa je približno 2000 ha neobdelovanih površin in pašnikov. Posništvo razen tega ni imelo dovolj sredstev za obdelavo zemlje, gospodarskih poslopij in strokovnjakov. Če temu dodamo tudi slabo delovno organizacijo, tedaj je razumljivo, zakaj je posništvo poslovalo z izgubami, ki so konec l. 1954 znašale približno 35 milijonov din.

Ko so na posništvu uvedli delovsko samoupravljanje, je bila ena izmed najvažnejših nalog, da zagotovi posništvo rentabilno poslovanje. Konec l. 1955 je delavski svet sklenil, da uvede sodobno delovno organizacijo in nagrajevanje po proizvodni enoti. Analiza rentabilnosti, ki so jo v ta namen opravili, je pokazala, da so v podjetju še velike rezerve za povečanje proizvodnje in produktivnosti. Ugotovili so na primer, da imajo 75 delavcev preveč in je plačni sklad teh delavcev znašal 240 tisoč na mesec ali skoraj 3 milijone din na leto. Ugotovili so tudi, da redijo na posništvu brez potrebe 54 volovskih vpreg, ki so delale samo 50 dni v letu, stroški za krmiljenje in nastanitev za eno vprego pa so znašali 1100 din na dan. Zaradi pomanjkljive skrbi glede krmiljenja živine je posništvo izgubilo 6 milijonov din.

Nerentabilne kulture so opustili

Z analizo so ugotovili tudi to, da zemljiščne in podnebne razmere niso ugodne za gojitev nekaterih kultur. Koruzo, rž, mak in sezam so sejali zaradi tradicije, ne glede na to, da so zaključni računi pričali, da so te kulture nerentabilne. Posništvo je na primer lani izgubilo na 200 ha koruze nad 3 milijone din. Nadalje so ugotovili, da je reja prašičev prav tako nerentabilna, ker so prašiče pitali s koruzo, ki so jo kupovali.

Delavski svet je sklenil, da te kulture izloči iz proizvodnega plana, storil pa je tudi še druge ukrepe. Vse to je vplivalo na povečanje produktivnosti in sploh na večji uspeh posništva. Naj navedemo nekaj podatkov.

Posništvo je imelo l. 1955 820 ha setvenih površin, medtem ko je znašalo število stalnih delavcev 246, bruto proizvod pa 42 milijonov din. Lani je imelo setvenih površin 1200 ha, število stalnih delavcev pa se je zmanjšalo na 68, bruto proizvod pa je znašal 65 milijonov din. Razen tega je povečalo tudi proizvodne zmogljivosti. Na površini 130 ha, ki je niso izkoriščali zaradi slabe kakovosti in sestave tal, so zasadili sadovnjak, medtem ko so na 150 ha take zemlje zasadili plantažni vinograd.

Sedemkrat večja potrošnja umetnih gnojil

Hkrati je prišlo tudi do znatno večje uporabe mehanizacije in drugih ukrepov agrotehnične; od l. 1952 do 1957 se je potrošnja umetnih gnojil povečala za več kakor sedemkrat — od 58 na 409 ton, kupili so sedem novih traktorjev, tri mlatičnice, kombajn itd.

Zaradi tega so dosegli tudi dobre rezultate v proizvodnji: l. 1955 je znašal povprečni pridelek pšenice 1200 kg na ha, letos pa 2000 kg; povprečni pridelek ječmena na hektar je porasel ob enakem času od 950 na 1300 kg, ovsu od 500 na 1000, krmnega graha od 400 na 800 kg na ha itd. Dobre rezultate so dosegli tudi v živinoreji. Donos volne se je povečal od 1,2 na 1,9 kg, povprečna proizvodnja mleka na kravo pa od 1095 l na 1620 l itd.

Razumljivo je, da ni izostal tudi splošni uspeh. Lani so imeli 20 milijonov din presežka dohodkov, ki so jih porabili za plačilo obveznosti iz prejšnjih let, nadalje za krepitev skladov podjetja in povišanje plač.

Kmetijsko posništvo »Crvena zvezda« je izdelalo tudi program perspektivnega razvoja, v katerem med drugim računa, da si bo v prihodnjih dveh letih nakupilo: osem traktorjev, štiri sejalnike, osem kultivatorjev, šest krožnih bran, tri kombajne, nadalje da bo zagotovila namakanje 200 ha površin, da bo dokončalo merizacijo, zgradilo stanovanjsko hišo za strokovnjake, odprlo osem prodajaln za prodajo svojih pridelkov itd. Razen tega hočejo zaradi izvedbe boljše delovne organizacije organizirati organe delavskega samoupravljanja tudi v obratih.

V. D.

V BOSNI IN HERCEGOVINI

Kooperacija je zajela znatno večje površine

Zaradi odličnih rezultatov, ko so jih letos dosegle zadruge v kooperaciji z individualnimi kmetijskimi proizvajalci, so letošnjo jesen v Bosni in Hercegovini sklenili pogodbe, iz katerih je razvidno, da zanimanje proizvajalcev za kooperacijo stalno narašča, da je zajelo že znatno večje površine, sodelovanje z zadrugami pa je tudi mnogo bolj raznovrstno kakor lani. Tako bodo zadruge v banjaluškem okraju obdelale s svojimi člani 8 in pol tisoč hektarov zemlje, od česar odpade na pridelovanje koruze 5 tisoč hektarov, pšenice pa 2.400 ha.

Derventa bo zajela s pridelovanjem pšenice 2.400 ha, Trebinje in Sarajevo pa bosta v kooperaciji uredila 120 oziroma 100 ha umetnih travnikov. Brčanske zadruge se še naprej zavzemajo za višjo obliko kooperacije in so zagotovile dolejši za pridelovanje pšenice približno 270 ha zemljišča.

V tuzlanskem, brčanskem, dobojskem in prijedorskem okraju je 229 proizvajalcev sklenilo pogodbe z zadrugami o zasadih plantažnih sadovnjakov na površini 257 ha. Povprečne investicije znašajo 250 do 350 tisoč din na hektar, od tega vložijo zadruge 180 do 200 tisoč, proizvajalec 70 do 150 tisoč din. Sadjarji banjaluškega kraja se zanimajo za zasadih 75 ha plantažnih sadovnjakov, sadjarji Trebinja za 140, a v Brčkem in Tuzli so se prijavili novi interesi za nadaljnjih 50 oziroma

Rekorden pridelek konoplje v Bačkem Magliču

Kmetijsko posništvo v Bačkem Magliču je letos pridelalo rekorden pridelek konoplje. Na preoranem strnišču je plevel pravočasno pognal (kar je za uspešno gojenje konoplje zelo važno) in so ga s kasnejšim oranjem uničili. Praksa v pridelovanju konoplje na tem posništvu je pokazala, da hoče konoplja čim bolj drobno, rahlo in globljo zemljo. Zato so lani pred globokim oranjem dvakrat orali v globino 18 cm. Zimsko oranje so opravili 25 cm globoko. Tedaj so tuci raztrosili 350 do 400 stotov gnoja na ha. Letos so storili podobne ukrepe samo s to razliko, da dvakrat globoko orjejo, in to v globino približno 40 cm.

Marca so raztrosili na vsak hektar po 400 kg superfosfata. Nato so zemljo preorali s krožnimi plugi. V tem delu Vojvodine sejejo konopljo navadno v začetku maja. Tako pozno setev utemeljujejo kmetovalci s tem, da ob bolj zgodni setvi plevel zaduši posevek (posebno gorčica), napadejo pa jo tudi črvi. Na posništvu pa so konopljo posejali v začetku aprila in ko so jo začeli sejati drugi kmetovalci, je bila na posništvu visoka že 15 do 20 cm. Po prvem pomladanskem dežju so po posevku raztrosili 100 kg kalcijevih soli na hektar, sredi maja pa še toliko. Posevek je zelo dobro rasel in se bujno razrašal. Konoplja je bila zrela za spravilo 20 dni prej kakor na drugih njivah. Medtem ko so kmetovalci izven posništva pridelali povprečno po 60 do 80 stotov na hektar, je posništvo spravilo s parcele 20 ha povprečen pridelek konoplje 150 stotov na hektar.

Už. M. Račić

ma 100 ha novih sadovnjakov. Manjše število interesentov se je prijavilo tudi v okrajih Derventa, Sarajevo in Zvornik.

Letošnjo jesen je posebno veliko zanimanje za kooperacijo v živinoreji. Zadrugnički brčanskega okraja že zdaj zahtevajo nad 1000 krav, 2.150 svinj, 640 ovac in nad 5.000 perutnine. Prijedorske zadruge so ob raznih pogojih razdelile 250 svinj, 555 ovac in 34 krav 380 živinorejcem. Zadruge Sarajevskega polja že več let kupujejo krave in jih dajejo na kredit proizvajalcem mleka pod pogojem da podpišejo pogodbo o dobavi mleka. Tako so doslej kupile in razdelile nad 1.000 krav. Pri mnogih zadrugničkih nadzirajo molžo mleka, a samo letos so umetno osemnili 1.170 krav na 950 gospodarstvih. Zvorniške zadruge so doslej sklenile pogodbe za pisanje živine in prašičev z več desetnami živinorejcev.

Če bi bili prej rešili problem investicijskih kreditov za nakup plemenske živine, namenjene za zadrugno kooperacijo, bi bila bilanca še mnogo bolj ugodna.

Če rezultati ne bodo v skladu s pričakovanjem, bo to, razen pomanjkanja kredita za razvoj živinoreje in sadijarstva, posledica zgrešene usmeritve v izključno kooperiranje v poljedelstvu. I. B.